

POSTANOWIENIE

Dnia 22 sierpnia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Pacuda

w sprawie z odwołania K. K.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.
o prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 22 sierpnia 2019 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonej od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 5 grudnia 2017 r., sygn. akt III AUa (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) nie obciąża odwołującej się kosztami pomocy prawnej organu rentowego w postępowaniu kasacyjnym,**
- 3) przyznaje radcy prawnemu M. M. od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w (...) kwotę 120 (sto dwadzieścia) złotych podwyższoną o kwotę podatku od towarów i usług tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w (...) wyrokiem z dnia 5 grudnia 2017 r. oddalił apelację wniesioną przez ubezpieczoną K. K. od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w G. Ośrodka Zamiejskiego w R. z dnia 29 marca 2017 r., oddalającego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. z dnia 14 stycznia 2015 r., którą

odmówiono przyznania ubezpieczonej prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Ubezpieczona K. K. wniosła do Sądu Najwyższego skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 5 grudnia 2017 r., zaskarżając ten wyrok w całości i zarzucając mu naruszenie przepisów postępowania, to jest: art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 391 k.p.c. oraz art. 378 § 1 k.p.c. i art. 382 k.p.c.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej skarżąca powołała się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, „polegającego na potrzebie wyjaśnienia dopuszczalności przyjmowania za własne przez sąd drugiej instancji ustaleń faktycznych tego sądu orzekającego w innej sprawie w sytuacji zgłoszenia w apelacji zarzutu sprzeczności ustaleń faktycznych w materiale dowodowym w zakresie wiadomości specjalnych (biegłego), podczas gdy nie są znane motywy rozstrzygnięcia tego sądu w sprawie, na którą się powołuje oraz czy w związku z tym wynikający z art. 378 § 1 k.p.c. nakaz rozważenia zarzutów apelacji nie skutkuje obowiązkiem przeprowadzenia przez sąd drugiej instancji własnej oceny materiału dowodowego w zakresie zgłoszonego zarzutu, która powinna znaleźć odzwierciedlenie w uzasadnieniu wyroku”.

Zdaniem skarżącej, istotnym zagadnieniem jest zatem kwestia dopuszczalności przyjmowania przez sąd drugiej instancji ustaleń w zakresie okresu niezdolności do pracy z pominięciem opinii biegłego i orzekanie w tym zakresie jedynie w oparciu o inny wyrok sądu orzekającego w sprawie. Powszechny jest bowiem pogląd wyrażany w orzecznictwie, że sąd drugiej instancji jest zobowiązany rozważyć wszelkie podniesione w apelacji zarzuty i dokonywać własnych ustaleń. Jednocześnie akceptowalne jest ograniczenie się przez sąd drugiej instancji do stwierdzenia przyjęcia za swoje ustaleń sądu pierwszej instancji, co jednak odnosi się do wyroku, od którego wniesiono odwołanie (apelację).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub

wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wypada również dodać, iż zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Należy zatem stwierdzić, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Wypada też przypomnieć, że w przypadku powoływania się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, w uzasadnieniu wniosku winno zostać sformułowane zagadnienie prawne oraz przedstawione argumenty prawne, które wykażą możliwość różnorodnej oceny zawartego w nim problemu. Oznacza to w praktyce, że zagadnienie prawne musi odpowiadać określonym wymaganiom, a mianowicie: 1) być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 1996 r., II UR 5/96, OSNAPiUS 1997 nr 3, poz. 39 i postanowienie z dnia 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571), 2) być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, by umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z dnia 22 października 2002 r., III CZP 64/02, LEX nr 77033 i z dnia 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179), 3) pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą i 4) dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (a zatem poważne) wątpliwości. Istotność zagadnienia prawnego konkretyzuje się

zaś w tym, że w danej sprawie występuje zagadnienie prawne mające znaczenie dla rozwoju prawa lub znaczenie precedensowe dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 marca 2010 r., II UK 363/09, LEX nr 577467, czy też z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468).

Zdaniem Sądu Najwyższego, przedstawione w ocenianym wniosku wątpliwości skarżącej nie spełniają wyżej określonych przesłanek przewidzianych dla występującego w sprawie istotnego zagadnienia prawnego. Przede wszystkim bowiem skarżąca podejmuje próbę konstruowania zagadnienia prawnego w oderwaniu do istotnych dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy okoliczności faktycznych, z których jednoznacznie wynika, że uprzednio przyznane jej prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy ustało w dniu 30 września 2010 r., a postępowanie zmierzające do uzyskania tego świadczenia na okres po tej dacie zakończyło się prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 8 maja 2014 r. oddalającym apelację skarżącej od również niekorzystnego dla niej wyroku Sądu Okręgowego w G. Ośrodka Zamiejscowego w R. z dnia 6 czerwca 2012 r. Oba te wyroki zostały zaś oparte na ustaleniu, że skarżąca po dniu 30 października 2010 r. nie była osobą nawet częściowo niezdolną do pracy. Zgodnie z treścią art. 365 § 1 k.p.c. orzeczenie prawomocne wiąże zaś nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy oraz inne organy państwowe i organy administracji publicznej, a w wypadkach w ustawie przewidzianych także inne osoby oraz korzysta z powagi rzeczy osądzonej (art. 366 k.p.c.). Wbrew odmiennemu stanowisku skarżącej, oznacza to, że opisane wyroki uniemożliwiają ustalenie ponownego wystąpienia u niej niezdolności do pracy w okresie przed ich wydaniem (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 14 listopada 2013 r., II PK 438/13, LEX nr 140888; z dnia 27 marca 2014 r., III UK 115/13, LEX nr 1554419; z dnia 18 kwietnia 2018 r., III UK 53/17, LEX nr 2515713), a tylko takie ustalenie dawałoby podstawę do skutecznego ubiegania się przez nią o przywrócenie prawa do renty

na podstawie art. 61 ustawy o emeryturach i rentach, który stanowi, że prawo do renty, które ustało z powodu ustąpienia niezdolności do pracy, podlega przywróceniu, jeżeli w ciągu 18 miesięcy od ustania prawa do renty ubezpieczony ponownie stał się niezdolny do pracy.

Niezależnie od powyższych argumentów Sąd Najwyższy pragnie zauważyć, że skarga kasacyjna wniesiona w niniejszej sprawie została oparta wyłącznie na procesowej podstawie zaskarżenia. Sąd Najwyższy podkreśla w związku z tym, że aby zarzut naruszenia przepisów postępowania mógł doprowadzić do uwzględnienia skargi kasacyjnej, konieczne jest wykazanie istotnego wpływu owego naruszenia na wynik sprawy, co jednoznacznie wynika z treści art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. Nie chodzi przy tym o czysto teoretyczną możliwość takiego wpływu lecz o wykazanie, że w okolicznościach danej sprawy ten wpływ był realny. W okolicznościach niniejszej sprawy oznacza to, że skarżąca przy pomocy zarzutów naruszenia przepisów postępowania powinna zmierzać do wykazania, że wadliwość procedowania przez Sąd drugiej instancji była na tyle istotna, że doprowadziła do błędnego zastosowania przepisu (przepisów) prawa materialnego będącego rzeczywistą podstawą rozstrzygnięcia zawartego w zaskarżonym orzeczeniu. Wynik sprawy bowiem, to jej rozstrzygnięcie, które jest oparte na przepisach prawa materialnego zastosowanych w ramach subsumcji ustalonego w sprawie stanu faktycznego pod właściwy przepis. Inaczej rzecz ujmując, zarzuty naruszenia przepisów postępowania nie mogą być celem samym w sobie, lecz muszą służyć wykazaniu błędnego zastosowania przepisu prawa materialnego, który stanowi rzeczywistą podstawę prawną rozstrzygnięcia. Dlatego powołanie przez skarżącą w podstawie zaskarżenia wyłącznie zarzutów procesowych uniemożliwia Sądowi Najwyższemu dokonanie oceny kasacyjnej w zakresie tego, czy w postępowaniu odwoławczym rzeczywiście wystąpiły braki o tak znacznym ciężarze gatunkowym, który rodziłyby konieczność uchylenia zaskarżonego orzeczenia Sądu drugiej instancji i przekazania sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania. Jeśli bowiem skarżąca nie zarzuciła w swojej skardze kasacyjnej obrazu jakiegokolwiek przepisu prawa materialnego stanowiącego podstawę wyrokowania Sądu odwoławczego, to w konsekwencji nie jest możliwa ocena, czy sugerowane przez nią naruszenie przepisów prawa procesowego

wskazanych zarówno w podstawie zaskarżenia, jak i we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania mogło mieć – rzeczywiście - istotny wpływ na wynik sprawy, czego wymaga przecież przepis art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. Również z tej przyczyny przedstawione przez skarżącą wątpliwości, odnoszące się wyłącznie do prawidłowości zastosowania przez Sąd drugiej instancji w szczególności art. 378 § 1 k.p., nie usprawiedliwiają zatem wniosku o merytoryczne rozpoznanie jej skargi kasacyjnej.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., a w odniesieniu do kosztów postępowania kasacyjnego na podstawie art. 102 k.p.c. oraz art. 108 § 1 k.p.c. i § 4 ust. 3 w związku z § 15 ust. 2 i § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu, orzekł jak w sentencji swojego postanowienia.